

Autor(ka): Bc. Nora Tomsová
Obor: Učitelství biologie pro střední školy
Datum odevzdání posudku: 2. 5. 2019
Oponent diplomové práce: Mgr. Lukáš Rokos, Ph.D.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Žákovské řešení učebních úloh z biologie na gymnáziu

Předložená práce obsahuje 58 stran textu a 15 stran příloh prezentujících pracovní listy pro žáky s různými typy úloh. V práci je celkem citováno 49 literárních zdrojů. Cíle práce bylo zjistit, jaký typ úloh preferují žáci na gymnáziu a jak jsou tyto úlohy pro ně obtížné.

Obsahová stránka

Autorka zpracovala přehlednou literární rešerši zaměřenou na charakteristiku učebních úloh, zásady badatelsky orientované výuky (BOV) a vytváření různých souborů učebních úloh. Věnuje se také taxonomii vzdělávacích cílů a kognitivním úrovním. V literárním přehledu bych doporučil vyhnout se subjektivně zatíženým větám. V souvislosti s problematikou BOV bych si dovolil komentář k následující větě: „Papáček (2010) na základě mnoha studií problematiky badatelského vyučování uvádí, že současné vzdělávání nevyhovuje pro přípravu budoucích generací, a je tedy nutné změnit přístup k vyučování jak na základních, tak na středních školách...“. Samozřejmě, že toto tvrzení je do jisté míry stále pravdivé, ale je potřeba brát v úvahu, že publikace, ze které je čerpáno, vyšla před téměř 10 lety, tudíž lze očekávat, že došlo k určitému progresu. Celkově by v práci bylo vhodné použít i zcela aktuální literaturu vztahující se k badatelsky orientovanému vyučování či výuce přírodovědných předmětů obecně.

V metodice práce je detailně popsán cíl práce a metody, jakými byly hledány odpovědi na jednotlivé výzkumné otázky. U dotazníku pro žáky by možná bylo potřeba žákům vysvětlit, co si mají představit pod pojmem „učební úloha“, protože různé pochopení danému pojmu by mohlo zkreslit zjištěné výsledky.

Výsledková část přináší odpovědi na všechny výzkumné otázky. Autorka užívá pro vyhodnocení i pokročilejší statistické metody. Zajímavé je subjektivní posouzení žáků, zda při řešení úlohy museli využít své vědomostí, logické myšlení či tvůrčí schopnosti. Obrázky a tabulky vhodně doplňují text práce, avšak na ně v textu postrádám odkazy. U grafů by pro přehlednost bylo vhodné uvést vždy celkový počet zapojených žáků. Některé z grafů mají trochu zavádějící či nepřesně formulovaný název (např. „náročnost / zájem učebních úloh“). Dovolil bych si pouze upozornit, že u procentuálních hodnot často není součet roven 100 % (patrně chyba vznikla nesprávným zaokrouhlením).

V diskuzi postrádám výraznější srovnání s podobnými výzkumy sledujícími výsledky žáků při řešení různých typů úloh. Autorka spíše shrnuje své zjištěné výsledky a občas je doplňuje svým pohledem na danou problematiku, avšak jejich další interpretace a diskuze chybí. Nabízela by se možnost srovnání s výsledky mezinárodního testování PISA ve vztahu

k úspěšnosti žáků u jednotlivých úloh, včetně porovnání znění uvolněných úloh z tohoto testování s úlohami, které vytvořila autorka této práce.

Formální stránka

Práce má logické členění, je přehledná a splňuje požadavky kladené na odbornou práci. Ze stylistického hlediska se v práci občas objevují nepřesné formulace, výjimečně gramatické chyby a občasné chyby v interpunkci. Výraznější komentář bych měl ve vztahu k citování literárních zdrojů, se kterými bylo pracováno. U některých odkazů není použita zcela jednotná citační norma. V seznamu literatury postrádám učebnice biologie pro střední školy, o kterých je psáno v kapitole 2.3.2. V této kapitole jsou uvedeny odkazy, které však neobsahují rok vydání dané učebnice (viz Cibis et al.; Dostál et al.; Jelínek, Zicháček; Kincl et al.; Kočárek et al.; Kubát et al.; Kubišta; Novotný et al.; Papáček et al.; Rozsypal; Smrž et al.; Šlégr; Šmarda;), což je zejména pro analýzu dost zásadní údaj, jelikož v případě některých ze zmíněných učebnic existuje větší množství vydání, která se od sebe mohou svým obsahem lišit. V seznamu literatury chybí Petr (2010), Kalhous a Obst (2008) a Tollingerová (1966), kde však došlo k chybám nejspíše překlepem v roce vydání daných publikací, protože zdrojové publikace se v seznamu následně nachází se správným datem. V textu práce naopak chybí odkaz na publikaci Pasch a kol. (2005). U citace Papáček (2010) je potřeba rozlišit dva zdroje na „2010a“ a „2010b“, jelikož není z textu možné rozlišit, ke kterému zdroji se odkaz vztahuje.

Závěr

Autorka splnila stanovené cíle a provedla v potřebném rozsahu literární přehled, představila různé úlohy, které všechny ověřila v praxi. Zároveň vyhodnotila jejich obtížnost pro žáky a originalitu řešení jednotlivých úkolů.

Otázka

V práci není uvedeno několik poměrně zásadních kroků při realizaci úloh a následného dotazníkového šetření. Prosím, aby autorka u obhajoby uvedla odpovědi na následující otázky:

- 1) Jak dlouho po realizaci úloh žáci dotazník vyplňovali? Předpokládám, že žáci vyplňovali dotazník jen jednou a vyjadřovali se ke všem úlohám, se kterými se setkali.
- 2) Jak dlouhá byla realizace samotných úloh? Do kolika hodin byly úlohy zařazené a probíhalo ověření těchto úloh ihned po sobě či mezi jednotlivými úlohami byly časové prodlevy, tzn. ověření neprobíhalo v po sobě jdoucích hodinách?

Z výše uvedených důvodů diplomovou práci doporučuji k obhajobě.

Návrh na klasifikaci diplomové práce: velmi dobře

Podpis oponenta diplomové práce

V Českých Budějovicích dne 2. 5. 2019

Stupeň klasifikace	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
---------------------------	---------	--------------------	-------	-----------